

I.

OGLASNIK LAVANTINSKE ŠKOFIJE

Vsebina: 1. Sklepni zapisniki o pastoralnih konferenčnih vprašanjih 1928-1932. — 2. Sacra Paenitentiaría Apostolica: Dubium super can. 934 § 2 C. J. C. — 3. Škofijski upravni svet. — 4. Cerkveno praznovanje državnih praznikov. — 5. Strokovni izpit za pripravnike v osrednjih duhovnih uradih. — 6. Razpored veroučiteljev na meščanskih šolah. — 7. Odredba o razširjenem področju državnega pravobranilstva. — 8. Pristojbine po zakonu o zatiranju spolnih bolezni. — 9. Uprava cerkvenih in nadarbinskih gozdoov z ozirom na novi zakon o gozdih. — 10. Borba proti jetiki. — 11. Quaestiones theologicae 1935. — 12. Vprašnji za pastoralne konference 1935. — 13. Triletni in župnijski izpit v letu 1935. — 14. Sveta olja. — 15. Cene uradnih tiskovin 1935. — 16. Slovstvo. — 17. Osebna naznanila.

1.

Sklepni zapisniki o pastoralnih konferenčnih vprašanjih 1928—1932.**LX. Sklepni zapisnik o pastoralnih konferenčnih vprašanjih za leto 1928.**

I. Peti katoliški shod za Slovence 1923 ugotavlja v resoluciji za treznostno delo, da je . . . »alkoholizem največja ovira verskega življenja, vzrok, da delo na verskem polju ne rodi zaželjeneg sadu! . . . Napredek v verskem, kulturnem in socialnem polju je nemogoč, ker alkoholizem sproti vse podira in uničuje.« Ugotovi se naj in concreto, kaj se je doslej storilo po župnijah posameznih dekanij za iztreznenje ljudstva? Katere metode se priporočajo za uvedbo »Družbe treznosti na čast sv. Janezu Krstniku«, Mladih junakov in podobnih cerkvenih družb za gojitev treznosti? Ovire treznostnega gibanja.

O tem vprašanju je na pastoralnih konferencah referiralo 32 gospodov z izčrpnimi referati, nekatere dekanije pa so zbrale podatke po župnijah in podale statistiko treznostnega dela in pokazale in concreto, kaj se je storilo za iztreznenje ljudstva. Gg. referenti po večini naštevajo ovire treznostnega gibanja, med katerimi so glavne a) nevednost in zastareli nazori, b) stare razvade ob slovesnih priložnostih, c) slast po uživanju, zapravljivost, d) brezvestna spekulacija, e) bojazljiva nezaupnost, malodušnost, f) slabi zgledi, g) preštevilne gostilne.

Navedene ovire je treba premagati s sledečimi metodami: a) s poukom najširših plasti naroda iz nramnega, narodnostnega, verskega, gospodarskega, socialnega in zdravstvenega stališča, in sicer z živo besedo, tiskom in predstavami; b) vplivati, da se narodni običaji in slovesnosti vršijo brez pitja in pijančevanja; c) dati nadomestila za opojne pijače; d) skrbeti je treba za lepo družinsko življenje; e) pogledati moramo sami in pokazati drugim razveseljive, že dosežene uspehe drugod in pri nas; f) dajati lep zgled in kazati na zglede svetnikov in odličnih oseb v zgodovini; g) omejiti je treba podeljevanje gostilniških koncesij; h) odstraniti se morajo ovire treznostnega gibanja; dokler ni mogoče ustanoviti družbe treznosti, poučujmo in vzgajajmo mladino za treznost in vzdržnost v katoliških organizacijah.

II. Zakaj se odtujaše proletarijat in delavstvo zlasti po mestih in industrijskih središčih sv. Cerkvi; kako naj se pridobivajo ti sloji za praktično krščanstvo?

O tem vprašanju je semkaj došlo 26 referatov, ki so po vsebini, obsežnosti in miselnosti zelo različni. Nekateri referenti so pozabili, da je vprašanje pastoralno in zašli le v socialna razmotrivanja. Jasnost v tem vprašanju nam podaja pozneje (15. maja 1931) izdana okrožnica Pija XI. »Quadragesimo anno«. Vprašanje se deli v dva dela: zakaj se proletariat odtujaše Cerkvi in kako ga pridobiti.

1. Socialistične in komunistične organizacije in časopisi klevetajo Cerkev, da se veže s kapitalisti proti proletariatu. Delavstvo vidi zlo modernega gospodarskega sistema, po katerem se bogati eden na stroške drugega, in vali, nahujskano od marksističnih voditeljev, krivdo na Cerkev, češ Cerkev goji in podpira kapitalizem. Vcepili so delavcu prepričanje, da ga Cerkev sovraži in hoče zaslužniti, in ga tako zavedli v versko brezbriznost in brezverstvo. Nebeša jim slikajo na zemlji in izbijajo iz src misel na posmrtno, večno življenje; z nauki, da ni obveznosti napram Bogu, jih pehajo v nemoralnost. Vzgoja otrok se vrši v istem duhu. Delavca terorizirajo, da mora biti član marksističnih organizacij, smešijo njegovo vero in versko življenje tako dolgo, da ga privedejo v brezverstvo. Mnogokrat pomaga k brezverstvu še slaba družba, alkoholizem in stanovanjska beda s svojim spremstvom.

2. Kako delavstvo pridobiti za Cerkev?

Resnične socialne obnove ne bo brez npravne obnove. Duhovnik, sam zgled krščanskega življenja, naj si prizadeva, da delavske otroke v šoli versko temeljito pouči in katoliško npravstveno vzgaja. Naj stopi v stik z delavsko, šoli odraščajočo mladino, in jo skuša pridobiti za katoliška društva, za reden obisk cerkve in za večkratni prejem sv. zakramentov. Duhovnik naj se kaže vedno nepristranega in enako prijaznega do bogatina in delavca. Naj pospešuje karitativno delo med revnimi delavci in brezposelnimi. Naj podpira vsestransko kat. delavsko časopisje in katoliška delavska društva z nasveti, predavanji in dobroteljnostjo. Po industrijskih krajih naj v cerkvi in v društvih večkrat pokaže na zgodovinsko dočnana dejstva, koliko je sv. katoliška Cerkev delovala sama in po svojih zvestih služabnikih v blagor delavskim slojem, kaj je sv. stolica kot najvišje cerkveno učiteljstvo avtoritativno določila o lastninski pravici in o socialnih dolžnostih, ki so v zvezi z lastnino, o sedanjem kapitalističnem gospodarskem sistemu, o delu in kapitalu, o delavskih mezdah in o pošteni borbi za delavske pravice. Duhovnik naj vzgaja in izobrazuje laiške apostole-delavce, ki bodo šli med svoje tovariše, izpodbijali proticerkvene nazore in jim vcepljali v srce krščansko prepričanje.

III. Novodobno gibanje za stanovske duhovne vaje drugod in v Sloveniji. V čem je bistvo duhovnih vaj, kaj terja kanon 126 glede duhovnih vaj za duhovnike.

31 gospodov je referiralo na konferencah o tem vprašanju. Referati so izdelani na podlagi obširne tozadevne literature in so po veliki večini izborni. Vprašanje ima tri glavne dele: 1. pregled gibanja za stanovske duhovne vaje, 2. bistvo duhovnih vaj, 3. duhovne vaje za duhovnike po kanonu 126.

1. Začetnik duh. vaj je sv. Ignacij Lojolanski, ki je v samoti pri Manresi l. 1522. spisal dragoceno knjigo »Exercitia spiritalia, ut homo vincat seipsum et ordinet vitam suam«. Sv. Karol Bor. je l. 1570. ukazal duhovne vaje klerikom in jih priporočil duhovnikom in ustanovil prvi dom duhovnih vaj l. 1579. v Milanu, tako zvani »Asceterium«. Dom duhovnih vaj za razne stanove je postavil sv. Vincenc Pavelski v Parizu, kjer je od l. 1622. do 1666. bilo nad 20.000 eksercitantov. Temelj današnjemu tozadevnemu gibanju sta položila o. Huby D. J. in generalni vikar Kerlivio v mestu Vannes v Bretagni. Belgija je začela z duhovnimi vajami za delavstvo, Holandija imponira z vzorno organizacijo. V Španiji se vršijo duhovne vaje po posameznih župnijah. Nemčija prednjači

vsled obilnih redov in dobre organizacije, ima celo duhovne vaje za rekrute in vojake. Za Avstrijo je značilna bogata literatura. Ima celo duhovne vaje za narodne poslance. Koroška in Tirolska imata posebne Priesterkomitees.

V Sloveniji je razširil duhovne vaje služabnik božji škof Anton Martin Slomšek. Duhovnikom je iste ukazal, vernike pa po svojih duhovnikih in pogosto tudi sam vzpodbujal na sv. misijonih k bogoljubnemu življenju. Poklical je lazariste v Celje. Ti so po večkrat v letu prirejali duhovne vaje za posamezne stanove. Dne 31. julija 1925 je bil odprt nov dom duhovnih vaj pri oo. jezuitih v Ljubljani, in sicer za može in mladeniče vseh stanov, ki je že prvo leto obstanka imel 27 tečajev duhovnih vaj s 436 udeleženci. Istočasno so se vršile duhovne vaje po ženskih samostanskih hišah za žene in dekleta. Tozadevno gibanje je pri nas še bolj v povojih.

2. Bistvo duhovnih vaj je, kakor piše direktorij za duh. vaje sv. Ignacija iz l. 1591.: a) duh. vaje naj bodo priprava duše za sprejem božje milosti, b) naj dvignejo dušo do hrepenenja po popolnosti, c) naj jo usposobijo za intenzivno sodelovanje z božjo milostjo, d) naj jo napeljujejo, da se neizprosno odloči za dobro, e) naj jo prepričajo, da je vsak dolžan, zveličati tudi druge. Kratko označimo delo pri duh. vajah z besedami: deformata conformare, conformata confirmare, confirmata transformare, t. j. odstraniti nered iz srca, po vzvišenem vzoru Jezusovem upodobiti svoje srce, po premišljevanju Jezusovega trpljenja utrditi se v svetih sklepih in darovati vso ljubezen Jezusovi ljubezni. Še krajše primerjajo mnogi to delo trojni poti: via purgativa, via illuminativa, via unitiva.

3. O duhovnih vajah za duhovnike govorijo lavantinske škofijske sinode iz leta 1883., 1896. in 1906. Njihove določbe soglašajo s kanonom 126 cerkvenega zakonika. Kanon 126. zahteva: 1. vsak svetni duhovnik mora delati vaje vsaj vsako tretje leto, za redovnike je merodajna njihova regula, 2. duhovne vaje mora delati ne doma, temveč v duhovni ali redovni hiši, ki jo za duhovne vaje dovoli ordinarij, 3. duhovne vaje mora delati ali skupno ali zasebno, 4. duhovne vaje morajo trajati od ordinarija določen čas, pri nas vsaj tri dni, 5. nihče ni izvzet, razven če ordinarij posamezniku iz upravičenega vzroka podeli izpregled.

IV. Viri, senca in solnce takozvanega katoliškega mladinskega gibanja na podlagi domače in tuje zadevne literature. (To vprašanje naj se reši namesto 3. vprašanja v vseh mestih, trgih in krajih s srednjimi, oziroma meščanskimi šolami.)

O tem vprašanju je semkaj došlo 15 referatov, od teh jih sedem govori le splošno o pokvarjenosti mladine, ker referentom ni bila na razpolago tozadevna literatura. Vprašanje se tiče takozvanih pokretašev in inteligenčne mladine sploh.

Mladinski pokret je mednarodni evropski pojav, ki je pogнал svoje korenine na nemških tleh pred dobrimi 30 leti. Spengler je s svojim znamenitim delom: *Der Untergang des Abendlandes* znova sprožil idejo mladinskega gibanja. Nastale so zveze sorodnih duš, ki so se odzvale nekemu notranjemu zvanju ali poklicu po novem, boljšem življenju, hrepenenju po duhovnih vrednotah. Materializem 19. in 20. stoletja s svojo lažikulturo se jim je ostudil. Parola je bila: Nazaj k večnim in neminljivim ciljem človeštva! Nazaj k živemu in resničnemu krščanstvu in k naravnemu in preprostemu, prirodnemu življenju. Med Nemci so nastale zveze Neudeutschland, Grossdeutsche Jugend, najbolj radikalna pa je Quickborn, za njo gre Jungösterreich in Neuland. Zveza nemške mladine na Češkem se imenuje Stappelstein, delavska mladina se zbira v Jungborn-u.

Iz teh virov je zajemalo tudi slovensko mladinsko gibanje. Slovenska glasila so bila »Stožni ognji« in »Križ na gori«, pozneje »Križ«, ki so imela izrazit mladinski značaj.

Ideologijo mladinskega pokreta spoznamo, če si pogledamo senčno in solnčno stran tega pokreta:

Pod vplivom nemških mladinskih pisateljev se mladina preveč nagiba k verskemu samodoživetju ali subjektivizmu, kar lahko zavede v modernizem. Boj — kakor pravijo — proti formalizmu, kamor radi prištevajo tudi mnoge obrede in navade svete Cerkve, ni upravičen. Mladini niso navdušeni za apologetiko, zdi se jim nepotrebna. »Križ na gori« je zapisal besede: »Žične ograje dokazov za resničnost vere so postale za nas nerabne. Naša vera je samoumevna in lahka. Versko vrednoto je treba doživeti.« Tudi priznavajo le avtoriteto idej in ne avtoriteto ljudi, oziroma oblasti. Mladini se hoče življenja, zato ji racionalistični sistem ne ugaja. Učenjaštvo ji pomeni nerealnost, da bi kdo gojil znanost radi znanosti, nesmisel. Mladina zahteva avtonomijo, lastno doživetje, živeti hoče po zakonu svoje prirode in ne slepo prevzemati navad, vrvenja in okusa prednikov. Zahteva svobode, ki bi jo rabila njena narava za svoj pravilni organski razvoj; zato očitajo Cerkvi okostenelost in absolutizem. K senčnim stranem mladinskega gibanja lahko štejemo tudi nedoslednost v hotenju, govorjenju in življenju ter kritiko vsega obstoječega, ki ni vselej objektivna.

Poglejmo še mnoge solnčne strani mladinskega gibanja: Pot do duše gre preko telesa, najprej treba gojiti nižje, potem se povzpeti do višjega, kakor je nadnaravnemu pogoj naravno. Zdravo telo je najboljšo bivališče zdrave duše. Zato goji mladina abstinenco, telovadbo in turistiko. Med najmočnejšimi nravnimi idejami mladinstva je dosledna in odločna resnicoljubnost; iz stremljenja po resnici izvira ljubezen do preprostosti v besedi, vedenju, obleki in verskem življenju. Z resnicoljubnostjo je v zvezi tudi ideja osebnosti. Mladinom velja načelo: Bodi, kar si! Zvest bodi samemu sebi, svojemu bistvu, izberi si poklic, za katerega imaš zmožnosti in razvij se do viška! Vendar pa osebnost ni samo sebi namen, temveč mora služiti občestvu. Občestvo zopet ne sme osebnosti uničiti, temveč jo spopolnjevati. Iz teh idej osebnosti in občestva rešuje mladinstvo socialni problem. Vse je organsko spojeno, razni stanovi, inteligenca, kmet, obrtnik, delavec, narodi in države. Vsakemu svojo pravico, a vsak mora služiti višjemu občestvu, posebno Cerkvi. Zmisel za občestvo kaže mladinstvo tudi na verskem polju. Vsak naj goji subjektivno pobožnost; poleg te se povdarja potreba skupne in zborne liturgične molitve, zbornega petja pri sveti maši ter skupnega obhajila. Mašnik pred oltarjem in ljudstvo v cerkvi mora tvoriti eno. Mladini povdarjajo, da hočejo prenoviti mlade duše po zgledu prvih kristjanov, zato radi zasebno in skupno čitajo sveto pismo in se razgovarjajo o verskih stvareh. Smatrajo za svojo dolžnost, da do bližnjega kažejo pravo dejansko ljubezen.

Sv. Cerkev mladinskega gibanja nikakor ne zametuje, dokler harmonizira z dogmami in naredbami sv. Cerkve. Vse dobre strani mladinskega gibanja z veseljem pozdravlja. Kardinal Faulhaber je zapisal o nemški katoliški mladini: »Od tega mladinstva pričakujemo veliko; uverjeni smo, da iz teh višin stopijo nekoč med nas zreli možje, celi kristjani in resnični apostoli.« Bog daj, da bi bilo tako!

LXI. Sklepni zapisnik o pastoralnem konferenčnem vprašanju za leto 1929.

Katoliška akcija pri nas in drugod (Rešitev glej v Oglasniku lavantinske škofije 1930, V, stran 73 sl.).

LXII. Sklepni zapisnik o pastoralnih konferenčnih vprašanjih za leto 1930.

I. Katera sredstva se priporočajo za pritegnitev vernikov k udeležbi in k pobožnemu slušanju sv. maše? Kje in kako bi se lahko izvedlo živahnejše sodelovanje vernikov z duhovnikom pri sv. maši? (Missa recitata.)

O tem vprašanju je bilo izdelanih 58 po večini izbornih referatov. Vprašanje govori o udeležbi in sodelovanju pri sv. maši. Sredstva za večjo udeležbo so: 1. Verniki naj čutijo potrebo po sv. maši. Zato jih je treba o najsvetejši daritvi temeljito poučiti, in sicer z besedo in nabožnimi listi na prižnici in v društvih, zlasti še šolsko mladino. 2. Služba božja mora biti prikupljiva. Duhovnik opravlja vse s svetim spoštovanjem, o pravem času, točno in ne predolgo. V cerkvi naj vlada red in snaga. Tudi lepo petje in orgljanje povzdiguje dušo. 3. Pogosti prejem sv. zakramentov nujno vodi k sv. maši. 4. Izredna sredstva so razne pobožnosti, Marijine družbe, bratovščine, misijoni in duhovne vaje. Najuspešnejše sredstvo za pobožno sodelovanje vernikov z mašnikom pri sv. maši je poleg mnogih že v prvem delu naštetih sv. maša, pri kateri verniki recitirajo iste mašne molitve, kakor stoje v misalu, in pri sv. maši sodarujejo v duhu prvih krščanskih časov. Dati jim je treba misal v domačem jeziku, to je cilj liturgičnega gibanja. Dokler to ni mogoče, imajo pri recitiranih mašah verniki v rokah samo stalne mašne molitve, spremenljive dele pa recitira prvi molivec. Tudi lepo ljudsko petje mnogo pomaga k aktivnemu sodelovanju. Aktivna udeležba pri recitirani sv. maši zahteva pet reči: da molimo, poslušamo, dajemo, darujemo in sprejemamo.

II. Priredila se bodo točna navodila za dekanjske vizitacije. Gospodje dekanji naj predložijo z ozirom na doslej veljavna sinodalna določila iz leta 1896. »De visitatione canonica per decanos hacienda« str. 377 pismeno svoje izpreminjevalne predloge, pripombe, nasvete in želje: a) glede obreda dek. vizitacije, b) glede predmetov vizitacije, in c) glede vizitacijskega zapisnika.

Z recitirano sv. mašo je treba začeti pri šolski mladini. Mogoče se da cilj doseči tudi v dobro organiziranih Marijinih družbah. Missa recitata naj se uvaja polagoma in zlasti pri službi božji, ki se je večinoma udeležuje mladina. Ne kaže pa na en hip in pri vsaki maši uvesti le recitirano mašo in zavreči vse druge pobožnosti, kakor sv. rožnivenec in druge molitve, ki jih zlasti starejši verniki opravljajo med sv. mašo. Ko bodo verniki videli in razumeli lepoto recitirane sv. maše, se je bodo radi oprijeli.

Od 28 dekanov jih dvanajst na vprašanje ni odgovorilo; štirje so izrazili željo, naj ostane vse pri sedanji praksi, oziroma, da so pripravljene v naprej vse sprejeti, kar bo določil kn.-šk. ordinariat. Dvanajst jih stavi sledeče izpreminjevalne predloge:

ad a) vsi so za sedanji obred vizitacije. Izpraševanje otrok iz veronauka naj se vrši v cerkvi.

ad b) Glede predmetov vizitacije želijo, da se pridene sedanjim predmetom še: natančen pregled cerkvene in ubožne blagajne, stanje cerkvenih in nadarbinskih poslopij, gozdov in vinoogradov, ugotovitev potrebnih popravil. Vsako leto naj bi se kontroliralo, koliko stori župnija za sv. misijone in na karitativnem polju, kako delujejo razni odseki Katoliške akcije in kaj se stori za dober tisk in duhovniški naraščaj.

ad c) Vizitacijski zapisnik naj bi dobil drugo obliko, ker so v dosedanem nekateri stolpiči preozki, na primer: največ bi se moralo pisati o stanju cerkve, sv. posod, paramentov, o stavbi itd., stolpič za vse to pa je naiožji. Za vsako župnijo bi se sestavil poseben zapisnik, ki ga v gotovih rubrikah izpolni župnik. Te rubrike bi pri vizitaciji dekan pregledal in ugotovil in dodal v druge

stolpice še svoje mnenje. V zapisniku bi bilo treba dodati še predmete, naštete pod točko b).

Ako vizitacijski zapisnik dobi drugačno obliko, n. pr. zaporedna vprašanja brez rubrik, bi se mu lahko priklopilo tudi šolsko nadzorovalno poročilo, ki naj bi imelo sledeče točke: Ime šole, število razredov, ime kateheta, njegova starost, zmožnost, porabljivost in ravnanje s šolsko mladino. Je li vestno obiskoval šolo? Verske vaje šolske mladine in prejem sv. zakramentov. Verske organizacije (vrtec, križarji itd.). Katere mladinske liste berejo. Kdaj in kje se je vršil izpit iz veronauka? Uspeh šolskega izpita. Koliko otrok se ga je udeležilo? Ime šolskega upravitelja in njegovo zadržanje napram Cerkvi in katehetu. Se li katehetu nasprotuje, kako in zakaj? Še druga razjasnila zastran šole.

Vizitacija naj se izvrši vedno točno in natančno, kajti natančna vizitacija nered v župniji zabranjuje in odstranja, površna pa ga ščiti in goji.

LXIII. Sklepni zapisnik o pastoralnem konferenčnem vprašanju za leto 1931.

Kako dokazuje papež Leon XIII. v okrožnici »Rerum novarum« z dne 15. maja 1891, da je Cerkev poklicana k socialnemu delu, in kako zavrača v okrožnici »Graves de communi« z dne 18. januarja 1901 ugovore zoper sodelovanje Cerkve na socialnem polju?

(Opomba: Vprašanje je posvečeno spominu 40letnice, kar je izšla znamenita okrožnica »Rerum novarum«. Pri reševanju vprašanja naj se uvodoma ugotovi, kaj znači pojem »socialno delo« in ali je duhovnik obvezan k socialnemu delu? Težave in nevarnosti socialnega dela duhovnikovega. Nato razprava o gornjem vprašanju. Sklep: duhovnikov socialni program.)

Referate o tem vprašanju je dovršilo 48 gospodov, nekateri zelo obširno in temeljito. Glavne misli referentov so sledeče:

Socialno delo je delo za družbo, je prizadevanje za ohranitev pravičnosti, odpravo krivic in lajšanje gorja v človeški družbi. V poštev prihaja zlasti trojni socialni sistem, kako osrečiti človeštvo. Liberalizem daje človeku popolno svobodo in mu ne nalaga nobene dolžnosti do družbe. Njegovo nasprotje je socializem in komunizem, ki oropa človeka vsake svobode in ga naredi za sužnja družbi. Zlata sredina med obema je krščanski socializem, ki pusti človeku pametno svobodo in mu ob enem nalaga dolžnosti do družbe. Človeške družbe ne bo mogel dobro urediti noben stan ali sloj za se, vsi stanovi morajo po svojih močeh pri ureditvi iste sodelovati. K socialnemu delu je poklican pred vsem duhovnik, saj je prejel zakrament sv. reda, ki ga imenujejo po pravici socialni zakrament. Socialno vprašanje pa ni le gospodarsko vprašanje, temveč po besedah velikega Leona XIII. tudi eminentno versko in нравstveno vprašanje. Duhovnik je poklican pred vsem, da deluje v družbi za božje kraljestvo in njegovo pravico in že s tem vrši najboljše socialno delo. Ker pa socialno vprašanje vedno posega tudi v ljudsko prosveto, vzgojo in zdravje in pogosto v popolno verske zadeve, mora duhovnik tudi tukaj po svojih močeh sodelovati in pomagati. Izpostavljen pa je duhovnik na socialnem polju mnogim nevarnostim: lahko se preveč zavzema za materialne interese ljudstva in zanemaria važnejše dolžnosti svojega svetega zvanja. Postane lahko preveč pristranski in le enemu streže, drugemu pa vedno nasprotuje. Prav lahko prekorači meje objektivnosti, se zagriže v socialno prenapetost, ki vidi vedno krivdo na delodajalcu, na delavcu pa nobene; kapitalist mu je oderuh, vsak proletarec pa po krivici prešanan trin. Nadaljnja nevarnost za duhovnika je »kult samega sebe«, častihlepnost, laskanje ljudskim strastem, prezirljivo zabavljanje čez avtoriteto in domišljanje lastne nezmotljivosti. Najhujše je, če išče pod krinko socialnega dela lastne koristi.

Vsi dokazi za obveznost duhovnika k socialnemu delu in o nevarnostih socialnega dela so ob enem dokazi, da se Cerkev čuti poklicano k socialnemu delu. Zato je Leon XIII. izdal znameniti okrožnici »Rerum novarum« in »Graves de communi«, ki sta postali nekaka »Magna charta« delavcev.

V okrožnici »Rerum novarum« slika sv. Oče najprej težki in usodni gospodarski boj delavstva in kaže, kako nujna je rešitev. Ponujajo se socialisti s kolektivizmom. Toda ne bo izginila iz sveta socialna beda, dokler ne zavlada trojna ideja, ki jo po Jezusovem naročilu oznanja sv. Cerkev: ideja resnice, pravičnosti in ljubezni. Cerkev je poklicana, da pomaga reševati socialno vprašanje, saj so socialni njeni nauki o pravičnosti, o prijateljstvu in bratstvu. Cerkev poudarja dolžnost pravičnosti delavcu in delodajalcu. Delavec je dolžan držati pravično pogodbo, ne delati škode, sile, ali upora. Delodajalec ne sme delavca vrednotiti le materialistično kot orodje ali blago. Treba se je ozirati na verske dolžnosti in duševno izobrazbo proletarcev. Dajati se jim mora pravično plačilo, vsako pritrgovanje pravičnega zaslužka je vnebovpijoče. Cerkev hoče oba sloja po Kristusovih naukih še bolj zblížati in prijateljsko združiti. Nedoumna ugan-ka nam postane življenje, če se ne oziramo na večnost. Cerkev uči, da bogastvo samo za večnost nič ne koristi in zahteva od bogatih dela usmiljenja. Revne uči, da uboštvo ni sramotno in kaže na zgled Kristusov. Prava vrednost pred Bogom je krepost, a ta je vsakemu dostopna. Če vse prešinejo krščanske ideje, jih bo združilo ne le prijateljstvo, temveč pravo bratstvo. Spoznali bodo in umeli, da so ljudje otroci enega Očeta, da imajo isti cilj in so ustvarjeni za isto blaženstvo.

A Cerkev ne uči samo, temveč tudi sama zdravi rane človeške družbe, kajti Cerkev skuša s svojo hierarhijo te nauke pri ljudeh tudi uveljaviti in ljudstvo preobraziti s pomočjo božje milosti. Krščanstvo je zares prerodilo in plemenitilo človeštvo. Gotovo ima Kristusov nauk še danes isto moč.

Cerkev pa tudi časnega, pozemeljskega življenja ne zanemarija, saj navaja ljudi na krepostno in nravno življenje. Kjer vladajo krščanske nravi, tam varčnost nadomesti skromne dohodke, kjer vlada prevelika pohlepnost in uživanjaželjnost, tam tudi obilje svetnega imetja malo pomaga.

Cerkev je skrbela tudi z raznimi ustanovami za časno blaginjo delavskih stanov in jih podpirala z vsakovrstno dobrodelnostjo.

V svoji okrožnici »Graves de communi« z dne 18. januarja 1901 Leon XIII. najprej tolmači besedo: krščanska demokracija, ki jo rabi mesto krščanski socializem in povdarja, da socialno vprašanje ni le ekonomsko vprašanje, temveč v prvi vrsti nravno in religiozno vprašanje, ki se mora presojati po etičnih in religioznih načelih. Naj bi delavcu dali tudi vse svetne dobrine, a če delavec sledi brezbožnim in nenravnim naukom, ne bo dosegel blagostanja.

Socialno delo je hvale vredno, ker je le izvrševanje krščanske ljubezni. Krščanska ljubezen po vzorcu Kristusovem ne skrbi samo za dušo, ampak tudi za časni blagor. Dela usmiljenja so znak krščanstva. Socialisti sicer zametujejo miloščino kot sramotilno, v resnici pa miloščina le tesneje družijo ljudi med seboj. Nihče ne sme živeti samo za sebe, temveč tudi za skupnost. Delavstvo se naj le organizuje, a vera jim mora ostati vedno osnova in opora. Ker brezverski socializem vedno narašča in preti Cerkvi in državi, zato je treba sloge med Cerkvijo in državo. Zato pozivlja sv. Oče škofo in duhovnike, naj gredo med ljudstvo, a tako, da bodo delali za ljudstvo, sebe pa izpopolnjevali.

Kakšen naj bo duhovnikov socialni program?

Prvo socialno delo naj vrši duhovnik s tem, da vestno opravlja vse dušeskrbne dolžnosti. Proti organizaciji zla je treba postaviti organizacijo dobrega, to so katoliška društva: Marijine družbe, prosvetna društva, družbe treznosti itd. Širimo Katoliško akcijo! Skrbimo po močeh tudi za časno blaginjo župljanov!

Sem spadajo delavska strokovna društva, kmetске zveze, zadrúge, posojilnice itd. Proučujmo dobro socialne vede, da zamoremo svariti ljudstvo pred zablodami in mu podajati prava krščanska načela za socialno delo! Ta popolnoma zadostujejo za srečno rešitev socialnega vprašanja.

Ker mora biti ljubezen nagib vsega duhovnikovega socialnega dela, je treba, da se duhovnik od zunanjega dela vedno in vedno obrača tja, kjer je vir ljubezni, k presveti Evharistiji.

LXIV. Sklepni zapisnik o pastoralnem konferenčnem vprašanju za leto 1932.

Odredbe okrožnice »Casti connubii« z dne 31. decembra 1930 o samovoljni omejitvi rojstev.

1. Predzgodovina in povod okrožnice 2. Metoda okrožnice. (Na katere narode se obrača? Odkod zajema dokaze za svoja izvajanja?) 3. Posamezne odredbe o »zmotah zoper dobrino zaroda«. 4. Katere socijalne pogoje zahteva okrožnica za izvrševanje »dobrine zaroda«.

Iz vseh dekanij je došlo semkaj 55 referatov o tem vprašanju. Iz referatov in konferenčnih zapisnikov je razvidno, da se je okrožnica o zakonu prav temeljito predelala.

Že pred svetovno vojno obstoječa kriza zakona se je po vojni še poostрила. Ogrožen je obstoj zakona po materijalističnem pojmovanju življenja, naraščajoči bedi, po brezvestnem postavljanju raznih teorij za golo resnico in po sirovem širjenju takšnih teorij potom tiska, gledališča, kina in radija. »Začasni zakon« v Nemčiji, ki naj traja le za pogodbeno dobo, »tovariški zakon«, ameriška iznajdba s pravno priznано kontrolo rojstev in pravico, da se pari brez otrok morejo vsak čas ločiti, »zakon na poskušnjo«, ki je New-Yorška institucija iz leta 1902 in drugi enaki poskusi kažejo vso moralno pokvarjenost naše dobe in izvirajo le iz krivega nauka, da je zakon le svetna in civilna, ne pa cerkvena zadeva. Nekaterе države kakor Rusija in Španija so svoje zakonsko pravo popolnoma prikrojile po tem nauku. Brezvestna reklama za rabo preventivnih sredstev za preprečenje spočetja je po nekod oblastno dovoljena, uzakonitev »kontrolе rojstev« ali, kar pomeni skoro isto, odprava plodu je v nekaterih državah že izvedena. Vsa ta dejstva in zlasti, da je še oficielna anglikanska cerkev, popuščajoč duhu časa, zlorabo zakona, sicer pod gotovimi klavzulami, na zboru v Lambethu dovolila, in da se vse pogubne zmote razširjajo že tudi med katoličani, vidi sv. Oče, »ki se ozira po svetu z visoke apostolske straže; zato »dvigne svoj glas, da odvrne izročene mu ovce od zastrupljene paše in jih ohrani neokužene«. To je povod okrožnice »Casti connubii« z dne 31. dec. 1930.

Okrožnica ima tri glavne dele. Prvi je pozitivni dogmatični, drugi obravnava zmote o zakonu, tretji daje lek za ozdravitev teh zmot. Prva dva sta razdeljena v tri pododdelke na podlagi Avguštinovega izreka: »To vse so dobrine, radi katerih je zakon sam dober: zarod, zvestoba in zakrament.« O vsaki teh treh dobrin okrožnica natanko razpravlja. Kot uvod v tri glavne dele pa postavi vedno resnico: Zakon ni človeška, temveč božja ustanova in zato podrejena božji postavi. Do podrobnosti obravnava vsa novodobna vprašanja kakor evgeniko, vasektomijo, sterilizacijo, kakor se dosedaj ni bavila nobena okrožnica z institucijo zakona.

Neposredno govori Pij XI. vsem katoličanom in vsemu človeštvu in v okrožnici ne imenuje nobenega naroda. Če pa sklepamo iz zmot, ki jih pobija, se da misliti na Ameriko, Nemčijo, Rusijo. Dokaze za svoja izvajanja jemlje iz naravnega prava, sv. pisma in izročila sv. Cerkve. Pod vidikom naravnega zakona sodi o zakonski zvezi sami, zlorabi zakona, nerazdružnosti zakona, o življenju otroka v materinem telesu, o sterilizaciji in stremljenju moderne evgenike. Zdrav

razum pravi: nazaj k naravnemu zakonu, na katerem je osnovan zakrament sv. zakona. Ker pa je zakon zakrament, se sv. Oče pri dokazovanju poslužuje tudi sv. pisma in določil cerkvenih zborov.

Med zmotami zoper dobroto zakona našteva okrožnica na prvem mestu zločinstvo preprečevanja zaroda in hudo obsoja zakonski onanizem in vsa mehanična, kemična in biološka sredstva za preprečenje zaroda rekoč: »Vsaka raba zakona, pri kateri se zakonskemu dejanju z namenom vzame naravna sposobnost za roditev novega življenja, je proti božji in naravni postavi in se tisti, ki kaj takega store, omadežujejo s smrtnim grehom.« Spovedniki nikdar ne smejo k temu grehu molčati ali spovedencev pustiti v zmoti, temveč imajo strogo dolžnost jih poučiti, kaj je greh. Ne bolezen matere, ne socialna beda staršev, ne nobena druga težava ne more biti zadosten vzrok za grešno rabo zakona, ker je vsaka zloraba protinaravna, intrinsecus malum. Ker ima sv. zakon še tudi drugotne namene, n. pr. medsebojno pomoč, negovanje medsebojne ljubezni, uteho poželjivosti, zato tisti zakonci ne ravnajo proti naravi, ki se popolnoma na naravni način poslužujejo svoje pravice, dasi radi naravnih vzrokov, bodisi časovnih okolščin, bodisi telesnih nedostatkov ne more vzkliti novo življenje.

Okrožnica nastopa ostro proti onim ki ogrožajo življenje otroka v materinem telesu. Odpravo plodu samo večinoma obsojajo, trdijo pa, da je ista dovoljena, ako nastopijo tehtni vzroki, ki jih imenujejo zdravniško, socialno in evgenično indikacijo in pravijo, da odpravo plodu opravičujejo bolezen matere, beda staršev ali pa skrb za zdrav zarod. V tem slučaju gre za umor nedolžnega. Otrok ni zločinec, da bi imela oblast pravico nad njegovim življenjem. Tudi ne gre za pravico silobrana proti krivičnemu napadalcu, tudi ne za pravico v skrajni sili, ki bi mogla privedi do naravnostnega umora nedolžnega. Tudi izgovor, da socialna beda ali skrb za zdrav zarod zahteva odpravo plodu, ne velja, kajti »ne sme se delati hudo, da pride dobro« (Rim 3, 8). Države naj ne pozabijo, da imajo dolžnost s primernimi postavami in kaznimi ščititi življenje nedolžnih, zlasti tistih, ki se sami ne morejo branti. Takšni so predvsem otroci v materinem telesu.

Okrožnica obsoja nadalje uničevanje rodilnosti iz evgeničnih razlogov. Sterilizacija je dovoljena le iz zdravstvenih razlogov, če se zdravje celega telesa ne da drugače doseči. Vzeti človeku v imenu javne oblasti proti njegovi volji z operacijo rodno moč, in sicer za kazen za kake npravne zločine, ali da bi jim onemogočili zopetne take zločine, je grešno in nedopustljivo, kajti javne oblasti nimajo nobene direktne oblasti nad udi svojih podložnikov, in se ne smejo nikdar naravnost dotakniti telesne integritete istih in jo poškodovati iz evgeničnih ali drugih vzrokov. Pretirana je tudi trditev, da je zakonska zveza med dedno obremenjenimi absolutno nedopustna, kajti nikdar ni gotovo, ali bo iz takšnega zakona izšlo potomstvo, in da se dedna bolezen tudi pri njih pokaže. Evgenika more takšnim zakon pač odsvetovati, ne pa absolutno prepovedati.

Kot zunanji lek za reformo zakonskega življenja zahteva okrožnica ureditev socialnih in gospodarskih razmer. Oče družine naj dobiva »družinsko plačo«, naj zasluži toliko, da bo za preživljanje družine po družabnih in krajevnih razmerah zadostovalo. Zaročenci se naj z varčnostjo pripravljajo na gospodarske težave zakonskega stanu. Priporoča se snovanje strokovnih in stanovskih organizacij, ki se naj trudijo za oblažitev gospodarskih težav svojih članov. Če je družina premnogoštevilna in se iz raznih pravičnih vzrokov ne more sama preživljati, tedaj določno zahteva krščanska ljubezen do bližnjega, da to, česar potrebnim manjka, dopolni krščanska karitas. Ako pa zasebna pomoč ne zadostuje, je dolžnost javne oblasti, da dopolni nezadostne moči zasebnikov. Javna

oblast se mora ozirati na stanovanjsko bedo, brezposelnost, drago življenje, zaščito mater in skrbstvo nosečih, rodečih in doječih. Ena poglavitnih skrbi mora biti, da se pri sestavljanju proračunov ozira na gospodarske potrebe podložnikov.

2.

Sacra Paenitentiaría Apostolica

(Officium de Indulgentiis)

Dubium super can. 934 § 2. Codicis Juris canonici.¹

Pluries a Sacra Paenitentiaría quaesitum est: Utrum verba can. 934 § 2 C. I. C. indulgentiae (orationibus adnexae) penitus cessant ob quamlibet additionem, detractionem vel interpolationem rigorese intelligi debeant de quibusvis additionibus, detractionibus vel interpolationibus an potius de iis tantum quae earumdem substantiam alterent.

Et Sacra Paenitentiaría, re mature perpensa, respondendum censuit: Negative ad primam partem; affirmative ad secundam, facto verbo cum Ssmo.

Facta autem de praemissis relatione Ssmo D. N. Pio divina Providentia Pp. XI in audientia habita ab infrascripto Cardinali Paenitentiarío Maiore die 24 vententis mensis, Sanctitas Sua hanc Sacrae Paenitentiaríae resolutionem approbare et confirmare dignata est eamque, ad fidelium tranquillitatem, publici iuris faciendam mandavit.

Datum Romae, ex Aedibus S. Paenitentiaríae Apostolicae, die 26 Novembris 1934.

L. Card. Lauri, Paenitentiaríus Maior.

L. ✠ S.

I. Teodori, Secretarius.

3.

Škofijski upravni svet.

V zmislu Con. 1520 § 1 Cerkvenega zakonika sodeluje po posebnem pravu (Syn. dioec. Lav. 1903, pag. 621) pri upravi lavantinskih cerkvenih zavodov, cerkev, župnij, beneficijev, ustanov, šol, ubožnih zavodov in v enakih zadevah kn. šk. konzistorij, ki ga tvorijo Ordinarij kot predsednik in člani stolnega kapitlja kot konzistorijalni svetovalci.

Vsled tega nadomešča v lavantinski škofiji kn. šk. konzistorij v Can. 1520 § 1 predpisani upravni svet. Za izredne zadeve glede uprave cerkvenega in nadarbinskega premoženja ter premoženja drugih cerkvenih ustanov, pri katerih se (kakor po predpisu Can. 1532 § 3) zahteva tudi izjava in privoljenje stolnega kapitlja, se iz razloga, da ne bodo člani stolnega kapitlja o isti zadevi dvakrat odločali, vpostavi za lavantinsko škofijo naslednji upravni svet (Consilium administrationis): Predsednik: Ordinarij. Člana: Hrastelj Franc, ravnatelj tiskarne sv. Cirila v Mariboru, dr. Močnik Vinko, profesor bogoslovja v Mariboru.

V Mariboru, 15. jan. 1935.

† Ivan Jožef,

škof in apostolski administrator.

¹ AAS, vol. XXVI, pag. 643.

4.

Cerkveno praznovanje državnih praznikov.

Po dopisu ministrstva pravde, oddelka za vere, z dne 28. novembra 1934 V. Br. 109739 je predsedništvo ministrskega sveta pod Ad. Br. 1762 od 5. novembra 1934 izdalo naslednji odgovor:

»Obvešča se ministrstvo pravde, da se vršijo zahvalne molitve v vseh cerkvah ob državnih praznikih (§ 2 zakona o praznikih) in spomin padlih v vojnah (§ 5 zakona o praznikih) na Vidov dan.

V kolikor bi se pokazala potreba, da se razen ob teh po zakonu določenih praznikih opravi kakšna zahvalna molitev ali kakšen spomin, se cerkvene in svetne oblasti obveščajo za vsak slučaj posebej.«

Državna praznika po § 2 omenjenega zakona sta odslej: Rojstni dan Njegovega Veličanstva kralja Petra II. dne 6. septembra in dan Zedinjenja dne 1. decembra.

Cerkveno praznovanje teh državnih praznikov in Vidovega dne je določeno v Oglasniku 1931, št. V. odst. 38.

5.

Strokovni izpit za pripravnike v osrednjih duhovnih uradih.

Glasom obvestila oddelka za vere z dne 10. novembra 1934, št. 68.274/34 je predpisalo ministrstvo pravde v dopolnitev pravilnika o opravljanju državnega strokovnega izpita uradniških pripravnikov v resoru ministrstva pravde na osnovi § 14. odst. 3 zakona o uradnikih iz l. 1931 posebni strokovni izpit za pripravnike osrednjih duhovnih uradov; določen je tudi učni program in odrejena komisija za ta izpit v ministrstvu pravde (glej Službeni list kr. banske uprave, 1935, 2. kos, str. 5 sl.).

6.

Razpored veroučiteljev na meščanskih šolah.

Ker zvanje učitelja verouka na meščanskih šolah, določeno v § 44., drugem odstavku, zakona o meščanskih šolah, še ni bilo označeno v razporedu zvanj po § 346 zakona o uradnikih, je ministrstvo prosvete po § 247 zakona o uradnikih dne 20. avgusta 1934, Sn. br. 26.690 z naknadnim pristankom ministrskega sveta odredilo, naj se razporedi zvanje učitelja verouka na meščanskih šolah v skupine, analogno zvanju učitelja meščanskih šol od IX. do vštete V. položajne skupine (glej Službeni list kr. banske uprave, 1935, 2. kos, str. 7).

7.

Odredba o razširjenem področju državnega pravobranilstva.

Kraljevska banska uprava dravske banovine razglašča z dne 21. dec. 1934, I. No. 9780/1 (Službeni list 1935, kos 1., str. 2):

Minister za finance je izdal pod števil. 44.886/I. od 27. novembra 1934 naslednjo odredbo:

»Državno pravobranilstvo v Ljubljani bo poleg dolžnosti, predpisanih z zakonom o državnem pravobranilstvu, zastopalo pred sodiščem še:

1. fonde, ki jih upravljajo državna oblastva ali ki jih dotira država;
2. patronatne pravice teh fondov;
3. cerkveno imovino in imovino župnih beneficijev;
4. šolske občine;
5. občne javne interese, kadar ni določen drug posebni organ.«

8.

Pristojbine po zakonu o zatiranju spolnih bolezni.

Za pregled in potrdila pred vstopom v zakon je predpisal minister za socialno politiko in narodno zdravje dne 6. novembra 1934, S. br. 22003 sledeče pristojbine (glej Službeni list kr. banske uprave dravske banovine, 1934, kos 99., str. 964):

Člen 1.

Za pregled in izdajo potrdila za vstop v zakon se pobira v državnih in samoupravnih ustanovah in javnih zdravstvenih ustanovah pri občinskih ali sreskih zdravnikih od imovitih oseb:

Za klinični pregled in zdravniško potrdilo 20 Din.

Za mikroskopski pregled 5 Din.

Za serološki pregled 10 Din.

Na potrdilo se nalepi kolek za 20 Din in kolek za 5 Din na vlogo, da se tako potrdilo izdaj.

O plačilu se izda pregledanemu potrdilo.

Člen 2.

Zasebni zdravniki pobirajo 60 Din za klinični pregled in zdravniško potrdilo. Razen tega smejo terjati za mikroskopski in serološki pregled toliko, kolikor dejanski znaša pristojbina laboratorija, kjer se pregled vrši. Če opravi tudi ta dva pregleda zdravnik, ne sme biti skupna pristojbina za zdravniško delo večja od 100 Din.

Člen 3.

Za siromašne osebe¹ so vsi pregledi in vsa potrdila popolnoma brezplačni (izvzemši ceno za obrazec), če predložijo potrdilo o siromašnem stanju po § 59. finančnega zakona za leto 1934./1935.

Po § 9. zakona o zatiranju spolnih bolezni vrše te preglede in izdajajo potrdila vse državne in samoupravne ustanove, ustanove socialnega zavarovanja in zdravniki v državni in samoupravni službi.

Člen 4.

Bakteriološki oddelki higienskega zavoda, zdravstvenih domov in samoupravnih ustanov ne pobirajo za izdajo potrdil za vstop v zakon pristojbin za mikroskopske in serološke preglede od siromašnih oseb po členu 3., če jih zahtevajo državne ustanove ali pa državni, odnosno občinski zdravniki in če pošljejo obenem s pošiljko za pregled ustanovam tudi overovljen prepis potrdila o siromaškem stanju.

¹ Za siromašne osebe se smatrajo osebe, ki ne plačujejo na leto več ko 60 Din neposredne davka (brez doklad). Ta cenzus je za starešine zadrug z več ko tremi nedoletnimi člani zvišan na 120 Din. Za izdajo potrdila o siromaštvu je pristojno občinsko oblastvo, kjer ima oseba stalno bivališče (Pripomba ured. glej Sušec, Naše finančno pravo, str. 160).

9.

Uprava cerkvenih in nadarbinskih gozdov z ozirom na novi zakon o gozdih.

Vsi nadarbinarji imajo v smislu določil § 56 do 63 zakona o gozdih z dne 21. XII. 1929 U. l. 162/35 ex 1930 gospodariti v nadarbinskih gozdih v okviru oblastveno odobrenega gospodarskega načrta, ki ga morajo predložiti do konca junija 1935 sreskemu načelstvu v odobritev. Do tega roka pa smejo izkoriščati nadarbinske in slične gozdove le na podlagi predlogov za sečnjo in vzgajanje gozdov, ki jih morajo predložiti sreskemu načelstvu v odobritev štiri mesece pred nameravano sečnjo.

10.

Borba proti jetiki.

Ministrstvo pravde je poslalo semkaj sledeči dopis (z dne 24. decembra 1934, št. 117.399):

»Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je banskim upravam naročilo, da naj vsi zdravniki (srezki, samoupravni, občinski) organizirajo borbo proti jetiki in da naj se v to svrho ustanovi čim večje število protituberkuloznih lig, ki naj zavzemajo prvo mesto v tej borbi. Da bi ta akcija rodila čim lepše uspehe, poziva ministrstvo socialne politike vse razumništvo, da pri tem sodeluje z zdravniki, ker bo ta borba dosegla zaželjene uspehe samo, če bodo sodelovali vsi sloji naroda.

Ker so duhovniki in učitelji često edina inteligenca med najširšimi sloji našega naroda, se prečastiti naslov naproša, da svoje podrejeno duhovništvo povabi, naj to akcijo ministrstva socialne politike in narodnega zdravja z vsemi močmi podpira, in naj skupno z zdravniki in drugimi činitelji, ki bodo postavili svoje sile v tej borbi, vse potrebno ukrene, zlasti v pogledu zdravstvene izobrazbe naroda, da bo akcija zoper jetiko popolnoma uspela.

Ministrstvo pravde upravičeno upa, da bo katoliško duhovništvo, ki je že do sedaj v takih in enakih akcijah rado sodelovalo, nudilo vso svojo pomoč tudi v borbi proti velikemu zlu, na katerem trpi ves narod.«

To se daje po naročilu prevz. predsedništva škofovskih konferenc v Zagrebu z dne 4. jan. 1935 št. 233/Pr. častiti duhovščini na znanje in ravnanje.

11.

Quaestiones theologicae 1935.

I. Doctrina de forma sacramenti Eucharistiae apud catholicos et Graecos de-claretur.

Poleg dogmatičnih učbenikov glej n. pr.:

Martin Jugie: Theologia dogmatica christianorum orientalium, Tom. III., str. 256 sl.

Sala ville: Spiritus liturgiae orientalis et doctrina de Epiclesi in theologia orientali, Acta V. Conventus Velehradensis anno 1927, str. 131 sl.

II. Razlika med katoliškim in pravoslavnim naukom o poglavarstvu Cerkve.

1. Katoliški nauk: a) mistično telo Kristusovo, b) Kristus glava Cerkve, c) hierarhična cerkvena organizacija.

2. Pravoslavni nauk o poglavarstvu cerkve.
3. Razlika med katoliškim in pravoslavnim naukom.
Glej n. pr. Grivec, Cerkev.

12.

Vprašani za pastoralne konference 1935.

I. Pastoralni obiski družin in duhovno vodstvo krščanske občine.

1. Pojem duhovnega vodstva v zmyslu kanonov 467 § 1, 468 § 1, 469.
2. Potreba pastoralnih obiskov družin, pojasnjena iz cerkvenih predpisov in narekovana od sodobnih verskih, socialnih in moralnih razmer.
3. Ureditev pastoralnih obiskov družin, da bodo najboljše služili svojemu namenu; kako navezati pastoralne obiske na že uveljavljene navade ali običaje v župniji.
4. Predpogoj za pastoralne obiske.

Glej n. pr.: dr. Franc Ušeničnik: Pastoralno bogoslovje, 2. izdaja. Vzajemnost, revija za duhovnike 1934. Ljubljanska škofijska sinoda 1924. Swoboda: Grosstadtseelsorge. Engelhart Leopold: Neue Wege der Seelsorge. Tyrolia, Innsbruck 1927.

II. Krivo pojmovanje o enakovrednosti vseh ver.

1. Načelna razjasnitev.
 2. Občevanje z nekatoličani pri verskih opravilih: a) udeležba pri službi božji, b) udeležba pri zakramentih in zakramentalnih, c) šola, č) pogreb.
- Poleg učbenikov apologetike glej za 2. točko še: Grivec, Pravoslavje; Apostolski molitvenik. Če greš na tuje (Izseljenska knjižica).

13.

Triletni in župnijski izpit v letu 1935.

Določijo se naslednje discipline in naslednji traktati:

I. Za triletni izpit.

1. Moralno bogoslovje: De fine ultimo hominis. De actibus ad finem aptis. De peccatis. De III., IV., V., VI., VII., VIII. praecepto Decalogi.
2. Pastoralno bogoslovje: Hodegetika: Socijalno pastirovanje v raznih organizacijah. (Prim. dr. Kniewald: Pastirsko bogoslovje, Zagreb 1930.) Katehetika: Verska vzgoja. Homiletika: Afektivni moment v cerkvenih govorih in govornikova priprava.

Triletni izpit se vrši 10. okt. 1935 ob 9. uri v avli kn. šk. duhovniškega semenišča v Mariboru in je obvezen za vse duhovnike, ki so po končanih bogoslovnih študijah v letih 1932, 1933, 1934 stopili v dušno pastirstvo (glej Lav. škofije uradni list, 1919, str. 25 in sl.). Kandidati triletних izpitov so za tekoče leto razrešeni obveznosti reševati teologična vprašanja.

O triletnih izpiti bodo dobili eksaminandi odslej koncem triletja posebna spričevala, katera bodo v smislu can. 130, § 2 C. I. C. morali prilagati svojim prošnjam za cerkvene službe in beneficije.

II. Za župnijski izpit.

1. Eksegeza: Nedeljski in prazniški listi: na presv. Rešnjega Telesa ter 9., 10., 11., 18. nedeljo po Bink. (Komentar: Dr. F. S. Gutjahr: Die zwei Briefe an die Korinther.)

2. **Dogmatika**: Christologia. De gratia actuali. De sacramentis in genere; in specie de sacramentis Confirmationis, ss. Eucharistiae et Extremae unctionis.

3. **Moralno bogoslovje**: De praeceptis decalogi.

4. **Cerkveno pravo**: Jus matrimoniale. Uprava cerkvenega premoženja.

5. **Pastoralno bogoslovje**: a) O zakramentu sv. pokore. b) **Homiletika**: Pastirovanje vernikov po psiholoških, stanovskih in socijalnih razlikah. c) **Homiletika**: Predloži se izgotovljena pridiga: o Mariji srednici vseh milosti (novi praznik 31. maja). Spored pridige in vire je na prvi strani rokopisa točno označiti. Čas za pridigo je 20 minut. č) **Katehetika**: Predloži naj se spisana kateheza za peto, ozir. šesto in sedmo šolsko leto osnovne šole, ki naj obravnava vprašanja katekizma 420 do 423 o pogostem in vsakdanjem svetem obhajilu. Čas za katehezo 20 minut.

Župnijski izpit se bo v tekočem letu zaradi dosedanje maloštevilne udeležbe vršil le enkrat, in sicer 16. in 17. oktobra 1935 v kn.-šk. duhovniškem sementišču v Mariboru. Prošnje za pripust k župnijskemu izpitu je treba vsaj 14 dni pred izpitom predložiti kn.-šk. ordinariatu po pristojnem dekanijskem uradu. (Primerjaj Synodus Lavant. 1900, str. 563 nasl.)

Pripombe.

Triletni izpiti se polagajo samo ustno.

Župnijski izpiti se polagajo, kakor sledi:

a) Samo pismeno: Eksegeza.

b) Samo ustno: Dogmatika in pastoralno bogoslovje. Pridiga in kateheza se predložita vsaj 14 dni pred župnijskim izpitom; pri izpitu se predložena pridiga predava ter je nastop iz predložene kateheze.

c) Pismeno in ustmeno: Cerkveno pravo in moralno bogoslovje. Pismeni izpit (v sredo popoldne in popoldne) bo reševal le praktične slučaje (kazuitika).

14.

Sveta olja

se bodo delila na Veliki četrtek v škofijski pisarni. Posodice naj se poprej skrbno osnažijo.

15.

Cena uradnih tiskovin 1935.

Cena za Oglasnik lav. škofije 1935 znaša Din 50.—, za direktorij Din 20.—.

16.

Slovstvo.

Evharistični kongres za lavantinsko škofijo v Mariboru, v dneh 7. in 8. septembra 1934. Priredil pripravljalni odbor, založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Cena 16 Din, na boljšem papirju 30 Din. (Kdor knjigo naroči do konca februarja 1935, dobi izvod po 12 Din.) Vsi župnijski uradi dobijo izvod po 12 dinarjev; naročilo enega izvoda, ki jim ga bo poslala tiskarna, je obvezno na račun cerkvene blagajne.

Nam vsem je še v živem spominu veličastni škofijski evharistični kongres, ki se je vršil v Mariboru. Sedaj je izšlo poročilo o tem kongresu, ki govori o pripravah za kongres, o idejnem načrtu kongresa, prinaša govore stanovskih zborovanj in resolucije in vsebuje končno ves potek kongresa. Gotovo bodo udeleženci kongresa, pa tudi drugi radi segli po tem poročilu, ki ga je Cirilova tiskarna izdala v lepi obliki in z mnogimi slikami. Zlasti važna so stanovska predavanja, ki bi jih naj predavatelji v društvih in sestankih Kato-liške akcije ponavljali in njih lepe in koristne misli poslušalcem tolmačili. Na ta način bodo sadovi kongresa res splošni in trajni. Knjiga se vsem prav toplo priporoča!

»Cerkveni Glasbenik« je postal v 57 letih, odkar izhaja, ugleden in vodilen list za cerkveno petje in glasbo na Slovenskem. V svojih člankih in razpravah obravnava vse važne pojave našega cerkvenoglasbenega življenja, daje vodilne smernice, ki niso važne samo za organiste, ampak za vse, ki se morajo zanimati za cerkveno petje in glasbo. V glasbenih prilogah pa prinaša za naše cerkvene zборе primerne in uporabne pesmi. Zato naj po možnosti vsi župnijski uradi naročijo »Cerkveni Glasbenik« za župnijske arhive; znesek za naročnino — 40 Din z glasbeno prilogo vred — morejo staviti v cerkvene račune.

Tomaz Kempčan, **Hoja za Kristusom**, Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani prodaja poslej to knjigo, ki obsega blizu 400 strani in je lepo vezana, za 8 Din, po pošti 9 Din. Naj vsakdo izrabí to redko priliko!

17.

Osebna naznanila.

Imenovanja: Za častnega kn. šk. konzistorijalnega svetovalca je imenovan g. Teodor Tensundern, duhovnik münsterske škofije v Nemčiji (28. dec. 1934); kn. šk. duhovna svetovalca sta postala gg.: Drago Oberžan, izseljenski duhovnik v Holandiji (28. dec. 1934) in Jožef Žekar, dekan in nadžupnik v Rogatcu (1. jan. 1935). Za nadzornika verouka na srednjih šolah in učiteljskih lavantinske škofije je imenovan g. dr. Ivan Žagar, stolni kanonik v Mariboru (7. jan. 1935).

Resigniral je na župnijo Galicija tamkajšnji g. župnik Alojz Kramaršič (z dnem 12. jan. 1935).

Postavljen je bil za soprovizorja župnije Galicija g. Franc Ozvatič, kn. šk. duh. svetovalec in župnik v Šmartnem v Rožni dolini.

Nastavljeni so bili kot kaplani pri Sv. Petru in Pavlu v Ptujju gg. minoritski duhovniki: p. Božidar Glavač, p. Marijan Gojkošek in p. Danijel Tomšič (1. sept. 1934).

Prestavljen je bil g. kaplan Janez Sternad od Sv. Tomaža pri Ormožu v Novocerkev.

Začasno nezasedeno ostane kaplansko mesto pri Sv. Tomažu pri Ormožu.

Ordinacije: Dne 13. jan. 1935 so prejeli v cerkvi sv. Alojzija v Maribor a) diakonat: fr. Otmar Vostner in fr. Tarzicij Toš, oba O.F.M.; b) subdiakonati: Ivan Campbellin, Rudolf Jerman, Ivan Škrabar, Ivan Voda, Ivan Gregor, Ivan Kolenc, Ivan Škafar in Ivan Zelko, bogoslovci petega ozir. četrtega letnika v Mariboru.

Lavantinski knezoškofijski ordinariat

v Mariboru, dne 18. januarja 1935.